

VERGELIJKING

Aerdenhoutse „vogeldagen” in 1920 en 1971

Door: Alexander Mörzer Bruyns, Willem van Duyn en Wicher Pen

Via de afdeling ornithologie van het RIN kregen wij in 1970 een excursie-verslag onder ogen van een „vogeldag” op 26 december 1920 van drie jonge ornithologen: P. Smit, B. Teensma en J. W. Tesch. Het verslag was aan het RIN gegeven door de derde waarnemer, nu prof. dr. J. W. Tesch te Wageningen.

Het betrof een excursie op de fiets vanuit Haarlem via de Haarlemmerhout richting Aerdenhout. Bezocht werden „Marienbosch” en de Oranjekom in de Amsterdamse Waterleidingduinen, evenals de landgoederen „Duinvliet” en „Elswout”. Ook werden de aangrenzende terreinen aan de binnenduinkant bezocht. De excursie werd besloten met een duinwandeling naar Zandvoort en een strandwandeling van 2 km tussen paal 65 en 67.

Smit, Teensma en Tesch hebben die dag alle vogels, die zij zagen, geteld en opgeschreven. Volgens het RIN behoren vogeltellingen uit die tijd tot een zeldzaamheid. Het zou daarom interessant zijn 50 jaar later dezelfde fietstocht nog eens te maken en weer alle vogels te tellen. Ons plan was dat in 1970, op tweede kerstdag, te doen. Dit plan mislukte. Het lukte wel in 1971 op 27 december.

Wij maakten vrijwel dezelfde excursie op de fiets en lopend en telden alle vogels die wij zagen. De oude route konden we niet precies volgen, want allerlei terreinen die vroeger nog „buiten” waren zijn nu volgebouwd. Het was wel mogelijk dezelfde terreinen te bekijken als in 1920.

We wilden nagaan of er opvallende verschillen of overeenkomsten zouden zijn, al is het duidelijk dat één waarnemingsdag in 1920 en één in 1971 niet zo veel zeggen.

De volgende tabel geeft de aantallen aan

soort	1920	1971		1920	1971
Bonte kraai	234	25	Heggemus	10	2
Zwarte kraai	9	10	Winterkoning	16	3

Roek	10	—	Kleine bonte specht	1	—
Kauw	129	295	Grote bonte specht	—	1
Gaai	12	10	Groene specht	—	1
Ekster	—	2	Steenuil	1	—
Spreeuw	55	250	Torenvalk	1	—
Huismus	—	400	Slechtvalk	1	—
Groenling	6	1	Sperwer	1	—
Sijsje	25	30	Houtduif	101	90
Vink	38	35	Fazant	—	10
Kneu	3	—	Blauwe reiger	5	3
Kuifleeuwerik	2	10	Waterhoen	15	80
Boomleeuwerik	30	—	Meerkoet	3	30
Veldleeuwerik	26	—	Grote mantelmeeuw	3	10
Boomkruiper	9	3	Zilvermeeuw	67	120
Boomklever	6	2	Kokmeeuw	74	400
Koolmees	42	25	Stormmeeuw	12	27
Pimpelmees	23	5	Knobbelzwaan	—	2
Matkop	1	5	Wilde eend	—	50
Staartmees	23	7	Tafeleend	2	56
Zwarte mees	—	1	Kuifeend	1	34
Goudhaan	22	—	Eidereend	—	1
Merel	40	20	spec. eend	12	—
Koperwiek	—	80	Dodaars	5	1
Zanglijster	1	1	Scholekster	—	2
Roodborst	11	8	Bonte strandloper	—	6

Het eerste dat ons opviel was de gelijkheid van het aantal soorten n.l. 43 en ook de aantallen van vele soorten.

Dit is eigenlijk bemoedigend want het zou kunnen betekenen dat de winterpopulaties van die soorten ongeveer hetzelfde zijn gebleven.

Er zijn vooral opvallende verschillen bij de bonte kraaien de kauwtjes, eenden, waterhoentjes, meerkoeten, zilver- en kokmeeuwen.

Deze verschillen kloppen met wat bekend is uit andere waarnemingen over deze soorten.

Het wel of niet voorkomen van een soort in 1920 of 1971 is ten dele zeker toeval en ten dele gevolg van veranderde omstandigheden (biotoopverandering).

Ook is het bekend dat er tegenwoordig veel minder stootvogels zijn als vroeger. Er zijn natuurlijk ook vraagtekens, b.v. waarom waren er toen zoveel boomleeuweriken en nu niet één . . . Voor deze vragen kan het goed zijn dat deze getallen nu eens zijn opgeschreven.

Op beide dagen werden 43 soorten geteld, maar in 1920 werden 1145 individuen geteld en in 1971 maar liefst 2200.

Het weer op 26 december 1920:

matige zuidwesten wind, temp. 9° C, zwaar bewolkt met af en toe zon.

Op 27 december 1971:

Matige zuidoosten wind, temp. 8° C, zwaarbewolkt met in de ochtenduren af en toe wat zon.

- *Willem van Duyn, Wicher Pen en Alexander Mörzer Bruyns, MLTS „Warmonderhof“-Thedingsweerth”, Thedingsweerth, Kerk-Avezaath, post Wadenoyen, gem. Zoelen.*